

Såtidpunktsförsök med insektsbekämpning i höstvete

Peder Wærn, Jordbruksverkets Växtskyddscentral i Uppsala

Vetedvärgsjukan har nu fått en relativt omfattande spridning i Mellansverige, men angreppen var med några få undantag svaga under 2004. Små skador noterades i försöken i ÖSF och Svea. Det var också bara i dessa försök som det fanns angrepp av fritflugor. Betningen hade 60 % effekt mot både vetedvärgsjuka och fritflugor, medan pyretroidbehandlingen hade drygt 20 % effekt mot vetedvärgsjukan och 70 % effekt på fritflugeangreppen. Den senare såtidpunkten var den bästa ”bekämpningsmetoden” för båda skadegörarna och gav i stort samma skörd som tidig sådd och t o m möjligen något bättre. Tendensen i årets försöksresultat är densamma som de tre föregående årens försöksresultat visar. Nämligen att tidig sådd är mer utsatt för angrepp än senare sådd och att betningen har klart bättre verkan mot vetedvärgsjuka än vad pyretroidbehandlingen har.

För fjärde året i rad lades sex höstveteförsök ut i Mellansverige för att belysa olika såtidpunkters betydelse för insektsangrepp under hösten. Två såtidpunkter jämfördes; tidig sådd (runt månadsskiftet augusti-september) och normal såtidpunkt, som blev något sen (12-22 september). Vid den tidiga såtidpunkten testades även betning med en insekticid och pyretroidbehandling vid DC 11 (ett och ett halvbladstadiet). Betningsmedlet, som ingår i gruppen neonikotinider, är inte registrerat i Sverige. En likartad substans, imidakloprid med handlingsnamn Gaucho,

finns registrerat för användning i sockerbetor och potatis.

Starka angrepp av vetedvärgsjuka i enstaka fält

Angrepp av vetedvärgsjuka förekom i hela Mälardalen. Även i Östergötland och Västergötland uppmärksammades sjukdomen. I Västergötland rapporterades angrepp för första gången på Varaslätten, men även i Vadsboområdet. I Östergötland fanns det starkaste angreppet vid Söderköping. Det förekom även tidigt smittade plantor vid Vadstena, men det blev ingen spridning av angreppen. Fast vetedvärgsjukan fått en ökad geografisk spridning var angreppen i de flesta fall svaga till måttliga. Enstaka fält i Uppland och i Västergötland blev dock svårt drabbade med ca 20-30 % skördebortfall på grund av vetedvärgsjukan.

Små utslag för bekämpning

Svaga angrepp av vetedvärgsjuka fanns i fyra av försöken, medan försöken i Västergötland inte hade några synbara angrepp. Redan under hösten kunde smittade plantor ses i försöken norr om Mälaren. Trots att starka angrepp kunde befaras i ett par av försöken på grund av att det fanns relativt gott om stritar under hösten blev det inte så. Förmodligen missgynnades stritarna i samband med den svala och ostadiga vädertyp som rådde under försommaren i Mälardalsregionen och smittspridningen begränsades därmed. En annan orsak kan ha varit att mängden stritar var för liten för att någon större sekundär spridning skulle kunna ske, vilket kan ha varit fallet i bl a Östergötland.

Växtskydd

Andelen angripna plantor var störst vid den tidiga såtidpunkten och betning hade knappt 60 % effekt, medan pyreteroidbekämpningen bara hade drygt 20 % effekt. Eftersom angreppen var svaga blev också skördeutslagen små för behandling i flertalet försök.

Plantor skadade av fritflugans larver förekom i fyra försök och inte heller här fanns angrepp i Västergötland. Angreppen var förhållandevis svaga. Behandling med pyretroid vid 1,5-bladstadiet hade något bättre effekt

på fritflugeskadan än betningen, medan sådd vid normal såtid helt undgick skador.

Noterbart är att den senare såtidpunkten visade tendens till att ge högre skörd än den tidiga såtidpunkten i alla försök utom i ett. I Götalaförsöket medförde den senare såtidpunkten en kraftigt reducerad skörd. Orsaken kan vara att detta försök låg på en lättare jord och att den tidigare såtidpunkten gav välutvecklade plantor som bättre stod emot försommartorkan.

Tabell 12. Insektsbetning och pyretroidbekämpning i tidigt sått höstvetete. Sort Harnesk. Sex försök i ÖSF, Svea och FiV 2004. L13-1034

Behandling	Sådd	Skörd, kg/ha						Medel 6 förs	Medel* 5 förs
		Tåby	Fogdö	Ölsta	Brunnby	Götala	Logården		
Obehandlat	Tidig	6720	8270	9440	6700	8000	8640	7960	7950
Betning Bay I 003	Tidig	+790	+330	+40	-50	+260	+320	+280	+290
Beta-Baytroid 0,4 l/ha vid DC 11	Tidig	+360	+270	-200	+240	-10	+260	+150	+190
Obehandlat	Normal	-70	+90	+220	+580	-2140	+250	-180	+210
Betning Bay I 003	Normal	+300	+280	+420	+460	-2180	+120	-100	+320
Län		E	D	AB	U	"R"	"R"	6 f	5 f
Såtid	Tidig	25/8	29/8	22/8	26/8	3/9	2/9		
	Normal	12/9	16/9	15/9	17/9	22/9	16/9		
Vetedvärsgsjuka. i obeh., % angr plant.		2,5	3,5	0,5	3,0	0	0,01		
Fritfluga i obeh. tid. sådd % angr plant.		4,8	5,0	9,4	9,6	0	0		
LSD		390	330	570	610	500	380	680	

* Försöket på Götala är ej med i dessa medeltal.

Tabell 13. Graderingsresultat. Insektsbetning och pyretroidbekämpning i tidigt sått höstvetete. 4 försök i ÖSF och Svea, 2004. L13-1034

Behandling	Sådd	Plantor/m ² vår	Fritfluga bek.effekt, %	Vetedvärsgsjuka bek. effekt, %
Obehandlat	Tidig	225		
Betning Bay I 003	Tidig	229	60	59
Beta-Baytroid 0,4 l/ha vid DC 11	Tidig	236	71	22
Obehandlat	Normal	259	100	92
Betning Bay I 003	Normal	279	100	96
Antal försök		4	4	4
Vetedvärsgsjuka. i obeh., % angr plantor i juli				2,4
Fritfluga i obeh. tidig sådd, % angr plantor			7,2	